

Odločil sem se za ljubezen in življenje

Peter Musevski o begu iz alkoholnega pekla

Avtor: Sonja Javornik

Igralec Peter Musevski z ženo Tanjo

Izjemen igralec je. Peter Musevski drugače od kolegov, ki tarnajo, da je skoraj nemogoče dobiti vlogo v domačem filmu, ves čas snema. No, razen to poletje – morda je usoda poskrbela, da bosta po poroki z ženo Tanjo imela nekaj več časa zase. Zaslužita si ga. Ne samo zato, ker sta se našla po kakšnem desetletju prijateljstva in ker imata srečo, da tudi njuni otroci iz prejšnjih zvez prijateljujejo in so veseli njune sreče. Poletne užitke jima iz srca privoščimo tudi zato, ker ni majhna stvar soočiti se z odvisnostjo, zmagati in za nameček o tem tako iskreno spregovoriti. Seveda z upanjem, da bo zgodba komu pomagala.

Oba s Tanjo imata otroke iz prejšnjih razmerij, ki se niso končala s poroko, to zvezo pa sta po treh letih in pol potrdila pred matičarjem. Kako to?

Veliko sem razmišljal, kaj pomeni poroka, o tem sva se tudi pogovarjala. Ugotovil sem, da na simbolni ravni pomeni več, kot sem mislil prej. Poroka pomeni, da daš sam sebi večjo odgovornost, usmeriš svoje življenje na skupno pot in si postaviš trdne temelje. Čeprav je od poroke šele dober mesec, se mi zdi, da je bila to dobra odločitev. Stvari gredo le še na bolje. Vsako živo bitje potrebuje občutek varnosti.

Ko smo se pripravljali na pogovor, ste omenili, da Tanja zdaj celo bere namesto vas, ona pa pravi, da ste tudi zelo pozorni do nje. Očitno se zelo trudita za svoj odnos ...

Tanja zdaj ni le moja žena, ampak tudi del mojih možganov. Zelo dobro namreč pokriva tisti del, ki meni povzroča težave. Ima tudi izjemno intuicijo in mi na primer po dveh urah hudega razmišljanja pove rešitev, do katere se jaz še dolgo ne bi dokopal. Veliko razmišlja o meni, vendar vedno v moje dobro. Temu se sicer upiram, saj trpi moj moški ego, vendar sem spoznal, da je naredila veliko dobrih stvari prav zato, ker se mi toliko posveča. Pripravila me je do tega, da ne pijem več alkohola, zato se mi življenje spreminja na bolje. Pred sedmimi leti sem prestal hudo ločitev z dvema otrokoma, zato sem potreboval kar nekaj časa, da sem si zalizal rane. S pomočjo Tanje sem po dolgem času spoznal, da človek potrebuje partnerski odnos, saj težko živi brez nekoga, ki mu nastavlja ogledalo.

Ste bili kdaj depresivni ali celo razmišljali o samomoru?

Z depresijo sem imel veliko težav. Veste, da izraz depresija pomeni globoko žalost, ki postaja vedno globlja, dokler je ne obvladaš? Bilo je hudo, moral sem celo v enoto za krizno intervencijo. Imel sem srečo, da sem te hude padce predelal med dopustom in se mi je uspelo znova dvigniti do začetka nove sezone. Po vseh preizkušnjah iz preteklosti lahko zdaj rečem, da počasi plezam na zeleno vejo, ker sva si s Tanjo v veliko stvareh podobna in imava oba potrebo po predelovanju čustvenih stvari in dogodkov, ki jih doživljava. O vseh stvareh – kolikor se le da – se poglobljeno posvetujeva, in to nama omogoča, čeprav se sliši oguljeno, da skupaj rasteva.

Vam aplavz po predstavi ni pomagal pri depresiji, češ, ljudem vendar nekaj pomeni vaše delo?

Ko pade zavesa, ti tudi aplavz ne pomaga, ampak ostane le še odgovornost do drugih. Pomagalo mi je le toliko, da ni bilo še slabše, da sem zmožel živeti. Ko si v depresiji, nimaš velike volje do življenja, zato se je treba paziti ... Seveda pa mi je kot igralcu pomagalo, da sem bil prisiljen živeti vsa druga življenja, ki sem jih vsaj v tistih trenutkih lahko doživljal kot svetlejša in prijetnejša od občutkov, kakršne sem nosil v sebi.

Koliko ste skrbeli zase?

Ne dosti, saj nisem človek, ki bi se bojeval zase. Prav zato sem nevaren sam sebi, saj se kar predam. A se počasi učim, saj je rešitev v učenju in delu s seboj. To sem

do zdaj preziral, kajti nisem razumel, kako naj bi se ukvarjal s seboj. A človek se mora ukvarjati s seboj, še posebej takšen človek, kot sem jaz.

Kakšen človek ste torej?

Lahko vam povem pravljico o treh prašičkih. Prvi prašiček je zgradil slamnato streho, igral na kitaro in zabaval sebe in druge. Ko pa je prišel volk, mu je z enim samim pihom odpihnil slamnato hišico. Tak prašiček sem postal, čeprav sem kot otrok hotel postati tisti tretji prašiček, ki si je zgradil zidano hišico ...

In kaj pomeni, da se ukvarjate s seboj?

Čisto preprosto – to pomeni, da teptam svoj ego in razvijam empatičnost do drugih, kar mi bo koristilo tudi pri igralskem poklicu. Konkretnije pa to pomeni tudi, da sem nehal piti alkohol, trudim se, da bi živel bolj zdravo, da bi se imel rajši in bi čim več časa preživel z ljudmi, ki so mi dragi, s svojo Tanjo in z najinimi sinovi (to je tista zidana hišica).

Ali so soigralci vedeli za vaše težave ali ste to skrivali?

Vedeli so, ko je bilo to že zelo očitno in nisem več mogel skriti težav. Na srečo so me razumeli, za kar sem jim hvaležen, ker so v tistih trenutkih morali biti zelo potrpežljivi z mano.

Ste videli podobne težave tudi pri soigralcih, saj pravite, da igralci pogosto na koncu pozabite, kdo ste, ker se vživljate v druge ...?

Depresija je klinično poimenovanje in verjetno moraš biti temu že v osnovi podvržen. Krivično je soditi, kaj je za koga hujša stvar, gotovo pa je v tem poklicu veliko evforije kot tudi potrtosti in to velja za vse igralce. To ni poklic, ko bi lahko bil gotov v to, kaj se bo zgodilo.

Zelo malo ljudi se zaveda, da poklic igralca ni preprost, ko pa se zdi, da se na odru samo zabavate ...

Seveda, tudi po zaslugi medijev dobijo tak vtis. Ljudje razumejo različne škandale v rumenem tisku kot »preseravanje« igralcev, čeprav se lahko za tem skrivajo strašne stvari. Naše težave so le hrana v čakalnicah in pri frizerju, da lahko ljudje še malo privoščijo drugim ... Ne vedo pa, da se za vsem tem, kar se dozdeva kot zabava, skriva trdo delo. Kot javne osebe pa smo obenem še vsem izpostavljeni za javni ogled in kritiko, kar ni zmeraj prijetno.

So vas prizadele govorice o vas ali to omenjate zaradi kolegov, ki so na tapeti bolj kot vi?

Na srečo ne vem za nobene govorice o sebi, lahko pa mi vi poveste! (smeh) Za govorice o svojih kolegih se pa tudi ne zanimam, razen če so zanimive. (nasmešek)

Kdaj je bilo za vas najtežje obdobje?

Po ločitvi sem izgubil 23 kilogramov v pol leta, saj nisem imel teka. Prenehal sem z alkoholom, ker sem padel v hudo depresijo in mi ga je psihiater odsvetoval. Intenzivno sem začel trenirati boks in igrati tenis, zato sem le športal in zelo malo jedel. To je bil drastičen način za izgubo kilogramov, vendar se je opazilo, da z menoj ni vse v redu.

Kako dolgo vas je držalo to navdušenje nad športom?

Toliko časa, dokler nisem začel po dveh letih abstinence znova počasi piti, ker sem dobil občutek, da to nisem bil več pravi jaz, spet sem igral neko vlogo in hotel postati nekdo drug. In sem padel v staro kolesje srkanja piva in praznega filozofiranja.

Pa vendar ste zdaj spet abstinent ...

Odločil sem se, da ne bom pil do konca življenja. Vidim, da je pijača le slepilo, da ne najdemo samega sebe. Zmotno je prepričanje, da boš s pomočjo drog in alkohola bolj sproščen, da boš lažje navezoval stike, saj s tem izgubiš vse naravne mehanizme, da bi sploh lahko uredil svoje življenje. Vsem polagam na srce, da si lahko sproščen, družaben in vse drugo brez vseh škodljivih substanc! Da sem alkoholik, sem spoznal, ko sem se za vsako dobro stvar nagradil s pivom. Na Rožnik sem šel le zato, da sem tam popil pivo, na primer.

Ali je okolica na vas gledala kot na alkoholika?

V Sloveniji res vlada velika toleranca do alkoholikov. Alkoholik ima rad okoli sebe družbo, ki je prav tako opita, da se lahko kar nekaj klobasa. Pri nas je toliko alkohola le zato, ker smo tako zategnjen in nesproščen narod. V Braziliji sem videl ljudi, ki imajo veliko slabše razmere za življenje, vendar ne uživajo alkohola, pa so vseeno nasmejani in sproščeni. Predvidevam, da pijemo, ker se drugače ne znamo zabavati. In da utišamo rane iz otroštva in naše trpeče zgodovine.

Imate zdaj težave v družbi, ko ne želite alkohola?

Nimam nobenih težav. Nihče me ne sili z alkoholom, če pa že, mu preprosto z jeklenim glasom povem, da ne pijem alkohola, saj sem vendar igralec. (smeh)

Imate makedonske korenine – kako to, da ste potem postali vzorčni primer slovenskega pijančka?

Saj je bil tudi moj oče alkoholik, pa oba dedka tudi, eden Makedonec, drugi Slovenec, pa se vprašajte! Sam sem pa hotel piti kot Bosanec – alkohol ne pozna meja. Slovenci smo sicer zelo tolerantni do alkohola, do cigaret pa ne.

No, cigaretam se še niste odpovedali, kot vidim ...

Jaz bi nehal kaditi, vendar sem globoko zasvojen. Morda bo to eden od ciljev v prihodnosti, če me ne bo prej pobralo. (smeh)

Je to zdaj edina zasvojenost, ki jo še imate?

Če bi človek začel opazovati, kje vse so odvisnosti, bi se začudil, koliko jih je, tako da bi se zagotovo zlagal, če bi vam rekel, da je to še edina, ki jo imam. Z odvisnostmi je tako, kot mi je povedal moj dobri prijatelj: človek je v dreku sredi belega tepiha. Zakaj ne more zapustiti stanja ali sranja, v katerem je? Ker se boji, da bo umazal bel tepih.

Kako si upate trditi, da ne boste več pili, ko pa ste po ločitvi zdržali kar nekaj časa, vendar ste vseeno spet padli v brezno?

Tega ne morem trditi, noben odvisnik ne more. To lahko trdim le za vsak dan posebej, sproti.

Domnevam, da je tudi zaradi alkohola razpadla vaša družina.

No, do ločitve ni prišlo zaradi alkohola, sem pa sam spoznal, da mi je alkohol omogočal beg od odgovornosti.

Poroka vaju je s Tanjo povezala, ampak zagotovo je življenje z alkoholikom, pa čeprav ozdravljenim, naporno ... Ste morda zato nekaj let z njo samo prijateljevali, da bi bil odnos pač varnejši?

Ne, s Tanjo sem prijateljeval, ker je bila izjemna sogovornica, duhovita, intuitivna, razgledana in mi ni bilo z njo nikoli dolgčas. Začutil sem, da je prav ona tista, ki lahko polni moje praznine. Da je pa življenje z alkoholikom, čeprav ozdravljenim, lahko težavno, bo zagotovo držalo, saj je tudi njemu življenje z drugimi naporno.

Sta vam sinova zamerila težave z alkoholom?

Niti ne, vsaj upam, lahko pa seveda vprašate njiju. O vsem se odkrito pogovarjamo in se trudimo za lep odnos.

Mislite, da bi se alkoholu odpovedali, če ne bi bilo Tanje? Je ljubezen zdravilo za odvisnost te vrste?

Bojim se, da ne, da je alkohol na žalost lahko močnejši od vsake ljubezni. Brez nje pa mi vsekakor ne bi uspelo, saj je bila prva v mojem življenju, ki je to prepoznala kot problem. Spoznati moraš, da je to razlika med življenjem in smrtjo, stvar je pa v tvoji odločitvi. Ljubezen ti lahko pomaga pozneje, da vztrajaš. Sam sem se odločil za ljubezen in življenje, tudi s pomočjo Tanje.

Imate kakšen recept, kako se rešiti alkoholizma, ali je sploh mogoča kakšna bližnjica?

Redki so ljudje, ki imajo voljo, da bi zmogli sami. Jaz sem moral poiskati strokovno pomoč in se o tem temeljito izobraziti, ker je alkoholizem zares zares zahrbtna in na žalost kronična bolezen. Čeprav je alkohol tako zelo prisoten, je po drugi strani zelo stigmatiziran. Ljudje se preprosto bojijo oznake alkoholik, pa čeprav zdravljeni alkoholik – te slednje morda še bolj kot prve. Ozdravljen pa alkoholik ne more biti nikoli, saj je – kot sem rekel – to kronična bolezen. Sam sem spadal med bolj neopazne in zmerne družabne pivce, moj alkoholizem navzven ni bil tako viden, bučen ali moteč, kar pa ne pomeni, da sem bil kaj manj alkoholik. Razžiral in

škodoval mi je bolj od znotraj ter mi služil kot sredstvo za iskanje bližnjic. Vsem, ki se spopadajo s to težavo, svetujem strokovno pomoč ali pa da se za začetek pridružijo Anonimnim alkoholikom (AA). Bližnjic na žalost ne poznam, mogoče Goli otok. (smeh)

Ste si upali po poroki nazdraviti s šampanjcem?

Vsak dan moram pomisliti, da bi vsaka stvar bila slabša, če bi pil. Ne na poroki in ne po poroki nisem nazdravil s šampanjcem, kar mi sploh ni bilo težko. Če bi že, bi pa zagotovo nazdravil prej s pivom kot s šampanjcem. (smeh)

Kaj bi rekli danes Petru pred desetimi, dvajsetimi leti? Mislite, da bi z današnjim znanjem in izkušnjami živeli drugače?

Vsak v danem trenutku naredi to, kar najbolje zna in zmore. To je tako kot učinek metuljevega leta – en sam drugačen zamah s krili in vse bi lahko bilo drugače. S tem vprašanjem segate na področje znanstvene fantastike, vsaj kar se mene tiče.

Ste zaradi temnih obdobij danes boljši človek, kot bi bili, če se ne bi dotaknili dna?

Ne bi ravno rekel, da sem zaradi tega boljši človek, sem pa morda nekoliko modrejši, zrelejši in odgovornejši.

In kako to, da niste zaradi vsega, kar ste doživeli, danes zagrenjeni, zateženi, vzvišeni?

Ker se bojujem proti zagrenjenosti, zateženosti in vzvišenosti. Že sama vzvišenost predstavlja zagrenjenost, saj te prav vzvišenost pripelje do tega, da naletiš na mino. Hvaležen sem poklicu in spremembam v osebnem življenju, da se lahko veselim prihodnosti in ne obsedim v kotu, saj me monotonost ubija.

Se strinjate, da je stvar odločitve, ali slabe strani sprejmeš kot del življenja?

Delno je stvar odločitve, a le do neke mere, saj verjamem, da se lahko človek znajde v tako hudih življenjskih okoliščinah, da presegajo njegovo moč odločanja. Prav zato molitev AA pravi: »O Bog, daj mi moč, da sprejmem tisto, česar ne morem spremeniti; daj mi pogum, da spremenim tisto, kar lahko spremenim; in daj mi modrost, da razlikujem to dvoje!« Po njej se skušam ravnati, kadar se znajdem v stiski ali dilemi.

Zelo pogumni ste, da o depresiji in alkoholizmu govorite javno, odkrito, naravnost. A prej toliko let sami sebi niste priznali, da imate z alkoholom težave ... Kaj ni absurd, da je sebi najteže priznati resnico?

Neverjetno je, kako je človek lahko pameten in moder za druge ter slep in gluhi zase! Temu bi rekel, da znaš vsako stvar razložiti teoretično, sam pa v praksi pogoriš. Mislim, da še zdaleč nisem edini, ki se mu je v življenju kaj takega zgodilo. O tem pa rad spregovorim, ker me tišči, če boleče stvari držim v sebi, in ker sem zadovoljen, če lahko še komu pomagam. To me zelo osrečuje, sicer pa nisem nikoli bil tip človeka,

ki bi stvari o sebi prikrival. Zdaj ko imam podporo svoje Tanje, mi gre vse to le še lažje z duše. Imam nekoga, s katerim se lahko tolažim, kregam in ljubim.